



Briselē, 18.10.2017.
COM(2017) 608 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPADOMEI UN
PADOMEI**

Vienpadsmitais progresa ziņojums virzībā uz efektīvu un patiesu drošības savienību

I. IEVADS

Šis ir vienpadsmitais ikmēneša ziņojums par progresu, kas panākts efektīvas un patiesas drošības savienības izveidē, un tajā aplūkotas norises, kas atbilst diviem galvenajiem pīlāriem, proti: cīņa pret terorismu, organizēto noziedzību un līdzekļiem, kas tos atbalsta; mūsu aizsardzības pasākumu stiprināšana un izturētspējas veidošana pret šo apdraudējumu.

Komisijas priekšsēdētājs Junkers savā runā par stāvokli Savienībā¹ uzsvēra, ka Eiropas Savienībai ir jābūt spēcīgākai cīņā pret terorismu, balstoties uz reālo progresu, kas panākts pēdējos trijos gados. Kā paziņots nodomu vēstulē² Eiropas Parlamentam un Padomes prezidentūrai un pievienotajā Vienotākas, stiprākas un demokrātiskākas Savienības ceļvedī, Komisija šajā ziņojumā izklāsta **terorisma apkarošanas pasākumu kopumu**, kuri jāveic turpmākajos sešpadsmit mēnešos. Šie operatīvie pasākumi palīdzēs dalībvalstīm novērst lielo neaizsargātību, kuru atklāja nesenie teroristu uzbrukumi, un panāks reālus uzlabojumus drošības stiprināšanā. Tas veicinās tādas drošības savienības izveides pabeigšanu, kurā teroristi vairs nevarēs izmantot nepilnības, lai pastrādātu savas zvērības. Papildus šiem praktiskajiem īstermiņa pasākumiem Komisija strādā pie tā, lai nākotnē izveidotu Eiropas izlūkošanas vienību, kā Komisijas priekšsēdētājs Junkers paziņoja, izklāstot savu redzējumu par Eiropas Savienību laikposmā līdz 2025. gadam.

Terorisma apkarošanas pasākumu kopumā ievērti šādi elementi:

- pasākumi, kuru mērķis ir palīdzēt dalībvalstīm **aizsargāt sabiedriskas vietas** (II nodaļa), tostarp rīcības plāns sabiedrisku vietu aizsardzības atbalstam un rīcības plāns sagatavotības uzlabošanai pret ķīmiskiem, bioloģiskiem, radioloģiskiem riskiem un kodoldrošības riskiem;
- pasākumi ar mērķi **liegt piekļuvi līdzekļiem, kurus teroristi izmanto**, lai sagatavotu un veiktu uzbrukumus, piemēram, **bīstamām vielām** vai **teroristu finansējumam** (III nodaļa), tostarp ieteikums par tūlītēju rīcību sprāgstvielu prekursoru ļaunprātīgas izmantošanas novēršanai, kā arī pasākumi, kuru mērķis ir atbalstīt tiesībaizsardzības un tiesu iestādes gadījumos, kad kriminālizmeklēšanas ietvaros tās sastopas ar **šifrēšanas tehnoloģiju izmantošanu**;
- turpmākie pasākumi **radikalizācijas apkarošanai** (IV nodaļa);
- turpmākie pasākumi terorisma apkarošanas **ārējās dimensijas** stiprināšanai (V nodaļa), tostarp priekšlikumi Padomes lēmumiem par to, lai ES vārdā noslēgtu Eiropas Padomes Konvenciju par terorisma novēršanu un šīs konvencijas papildu protokolu, kā arī ieteikums Padomei dot atļauju sākt sarunas par pārskatītu nolīgumu ar Kanādu par pasažieru datu reģistru.

II. PASĀKUMI AR MĒRĶI UZLABOT AIZSARDZĪBU UN IZTURĒTSPĒJU PRET TERORISMU

1. *Pastiprināta sabiedrisku vietu aizsardzība*

Savā propagandā un mērķu izvēlē teroristi galveno uzmanību aizvien biežāk pievērš tādām sabiedriskām vietām kā gājēju zonas, tūrisma objekti, transporta mezgli, iepirkšanās centri, koncertzāles un pilsētu laukumi, kā liecina, piemēram, uzbrukumi Barselonā, Berlīnē, Briselē,

¹ http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-17-3165_lv.htm.

² https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/letter-of-intent-2017_lv.pdf.

Londonā, Mančestrā, Nicā, Parīzē un Stokholmā. Visiem šiem tā dēvētajiem „viegli pieejamajiem mērķiem” kopīga ir to atvērtība un sabiedriskais raksturs, kā arī liela cilvēku koncentrācija, kas padara tos pēc būtības neaizsargātus.

Mēs varam darīt vairāk, lai samazinātu šo vietu neaizsargātību, jau agrākā posmā atklātu apdraudējumus un palielinātu izturētspēju. Tāpēc **rīcības plānā sabiedrisku vietu aizsardzības atbalstam**³ (tas iesniegts kopā ar šo ziņojumu) Komisija izklāsta pasākumus, kas valstu, reģionālā un vietējā līmenī atbalstītu dalībvalstu centienus uzlabot fizisko aizsardzību pret terorisma draudiem. Kaut arī nekad nebūs iespējams panākt „risku nulles līmeni”, rīcības plāna mērķis ir atbalstīt dalībvalstis to centienos atklāt apdraudējumu, samazināt sabiedrisku vietu neaizsargātību, mīkstināt teroristu uzbrukumu sekas un uzlabot sadarbību.

Sabiedrisku vietu aizsardzībai Eiropas Savienība var sniegt divējādu atbalstu. Pirmkārt, tā var sekmēt **paraugprakses apmaiņu pārrobežu mērogā, tostarp piešķirot finansējumu**. Šāds atbalsts ietver, piemēram, pasākumus, kuru nolūks ir veicināt un atbalstīt modernu un diskretu barjeru izstrādi, lai padarītu pilsētas drošas, nemainot to atklāto raksturu („integrēta aizsardzība”). Papildinot rīcības plānā izklāstītos pasākumus ar finansiālu atbalstu 18,5 miljonu euro apmērā, Komisija šodien izsludināja uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus, izmantojot Iekšējās drošības fonda sadaļu „Policija”. Šo īstermiņa finansējumu 2018. gadā papildinās finansējums, kas tiks piešķirts no līdzekļiem, kas Eiropas Reģionālās attīstības fondā paredzēti iniciatīvai „Inovātikvas pilsētvides darbības” (*UIA*), kurā drošība būs nozīmīgs jautājums; minētais finansējums kopsummā sasniegs līdz 100 miljoniem euro. 2017. gada 15. septembrī tika uzsākta sabiedriskā apspriešana, lai savāktu idejas no pilsētām par inovatīviem risinājumiem drošības jomā. Tas palīdzēs Komisijai izstrādāt gaidāmos uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus šajā jomā.

Otrkārt, Eiropas Savienība var sekmēt **sadarbību ar dažādām ieinteresētajām personām**, ko uzskata par būtisku, lai pastiprinātu sabiedrisku vietu aizsardzību. Pieredzes apmaiņai un resursu apvienošanai vajadzētu būt labāk strukturētām. Komisija izveidos forumu, lai sadarbotos ar privāto sektoru, piemēram, iepirkšanās centriem, koncertu organizētājiem, sporta arēnām, viesnīcām un auto nomas uzņēmumiem. Tas veicinās kopīgu izpratni par pašreizējām drošības problēmām un sekmēs publiskā un privātā sektora partnerību izveidi drošības jomā, lai uzlabotu aizsardzību. Arī vietējām un reģionālajām varas iestādēm ir jāpilda būtiska loma sabiedrisku vietu aizsardzībā, un tām jābūt sasaistītām ar attiecīgajām ES līmeņa darbībām. Komisija pastiprinās šo ieinteresēto personu iesaisti un uzsāks dialogu gan ar reģionālajām, gan vietējām varas iestādēm (piemēram, lielu pilsētu mēriem), lai apmainītos ar informāciju un paraugpraksi sabiedrisku vietu aizsardzības jomā. Pildot 2017. gada 29. septembra Nicas deklarāciju⁴, Komisija kopā ar Reģionu komiteju nākamā gada sākumā organizēs augsta līmeņa sanāksmi, kurā piedalīsies pilsētu mēri, kas parakstīja Nicas deklarāciju, un citi ieinteresētie vietējā un reģionālā līmeņa pārstāvji, lai turpinātu paraugprakses apmaiņu par sabiedrisku vietu aizsardzību.

³ COM(2017) 612 *final* (18.10.2017.).

⁴ Nicas deklarācija tika pieņemta Eiropas un Vidusjūras reģiona pilsētu mēru konferencē, kura pēc Nicas mēra iniciatīvas notika 2017. gada 29. septembrī Nicā un kurā piedalījās Komisija; konferences mērķis bija vietējā un reģionālajā līmenī apmainīties ar paraugpraksi starp pilsētām par radikalizācijas novēršanu un sabiedrisku vietu aizsardzību: <http://www.nice.fr/uploads/media/default/0001/15/TERRORISME%20EUROPE%20Déclaration%20-%20der%20version.pdf>.

Komisija arī turpinās darbu **kritiskās infrastruktūras** aizsardzības un izturētspējas jomā. Arī ES drošības politikas visaptverošajā novērtējumā⁵ tika norādīts, ka Eiropas programma kritiskās infrastruktūras aizsardzībai⁶ ir jāpielāgo jauniem apdraudējumiem. Komisija ir sākusi izvērtēt direktīvu par Eiropas kritisko infrastruktūru apzināšanu un noteikšanu⁷. Izvērtēšanā tiks ņemta vērā gūtā pieredze un attīstība pēdējos gados, piemēram, Tīklu un informācijas drošības direktīvas pieņemšana⁸. Pa šo laiku ir pastiprināta Eiropas programma kritiskās infrastruktūras aizsardzībai, pievēršoties tādiem jauniem apdraudējumiem kā iekšnieku draudi un hibrīddraudi un paplašinot programmas ārējo dimensiju, ko panāk, sadarbojoties ar kaimiņvalstīm austrumos un Rietumbalkānos.

Transporta nozare daudzus gadus ir bijusi gan terora aktu mērķis, gan uzbrukumu veikšanas līdzeklis (piemēram, nolaupot lidmašīnas vai tīši uzbraucot cilvēku grupām ar kravas automobiļiem). Reaģējot uz to, ir jānovērtē, cik lielā mērā noteikumi **transporta drošības** jomā nodrošina drošību, vienlaikus arī nodrošinot raitas transporta plūsmas. Tā kā aviācijas nozare ir ievērojami labāk aizsargāta, teroristu uzbrukumi ir kļuvuši oportūnistiskāki, un par to mērķiem aizvien biežāk kļūst sabiedriskas vietas. To vidū augsta riska mērķis ir **dzelzceļa transports**, jo tā infrastruktūra pēc būtības ir atvērta. Šobrīd nav ES tiesiskā regulējuma, ar kuru pasažieru dzelzceļa transports tiktu aizsargāts pret terorismu un smagiem noziegumiem. 2017. gada 15. jūnijā Komisija kopā ar dalībvalstīm sāka veikt kopīgu riska novērtējumu dzelzceļa jomā un strādā pie turpmākiem pasākumiem, lai uzlabotu dzelzceļa pasažieru drošību. Komisija strādā arī pie paraugprakses norāžu kopuma par drošību komerciālā **autotransporta** nozarē. Šis norāžu kopums galvenokārt koncentrēsies uz kravas automobiļu drošības uzlabošanu, ko panāks, samazinot neatļautas ielaušanās risku kravas automobiļi (tostarp nolaupīšanas vai zādzības rezultātā), kurš tiktu izmantots tīši uzbraukšanai cilvēku grupām. Minētais norāžu kopums būs pieejams līdz 2017. gada beigām, un tajā būs sniegtas norādes valstu autotransporta nozarēm. Komisija turpinās arī darbu pie **jūras transporta drošības** pastiprināšanas, jo īpaši nolūkā uzlabot jūras transporta infrastruktūras (tostarp ostu un ostu iekārtu, konteinerkuģu un pasažieru kuģu, piemēram, kruīzu kuģu un prāmju) aizsardzību.

2. *Labāka sagatavotību pret ķīmiskiem, bioloģiskiem, radioloģiskiem drošības riskiem un kodoldrošības riskiem*

Kaut arī varbūtība, ka uzbrukumos tiktu izmantotas ķīmiskas, bioloģiskas, radioloģiskas vielas un kodolvielas (*CBRN*), Eiropas Savienībā joprojām ir neliela, tomēr vispārējais *CBRN* apdraudējums mainās. Ir pazīmes, kas liecina, ka konkrēti noziedznieki vai teroristu grupējumi varētu plānot iegūt *CBRN* materiālus, kā arī zināšanas un spējas, lai izmantotu tās terorisma nolūkos. Potenciāls, kāds būtu uzbrukumiem ar *CBRN* vielām, ieņem svarīgu vietu

⁵ Skatīt devīto progresa ziņojumu virzībā uz efektīvu un patiesu drošības savienību (COM(2017) 407 *final*, 26.7.2017.) un pievienoto Komisijas dienestu darba dokumentu (SWD(2017) 278 *final*).

⁶ Eiropas programmā kritiskās infrastruktūras aizsardzībai (*EPCIP*) ir noteikts to ES darbību regulējums, kuru mērķis ir uzlabot kritiskās infrastruktūras aizsardzību Eiropā – visās dalībvalstīs un visās attiecīgajās ekonomikas nozarēs. Svarīgs šā darba pīlārs ir 2008. gada direktīva par Eiropas kritiskajām infrastruktūrām (Direktīva 2008/114/EK, 8.12.2008.).

⁷ Direktīva 2008/114/EK (8.12.2008.).

⁸ Direktīva 2016/1148 (6.7.2016.).

teroristu propagandā. Arī ES drošības politikas visaptverošajā novērtējumā⁹ tika norādīts uz nepieciešamību uzlabot sagatavotību pret šiem apdraudējumiem.

Lai turpmākajos gados būtu uzlabota sagatavotību tikt galā ar *CBRN* apdraudējumiem, Komisija kopā ar šo ziņojumu iesniedz rīcības **plānu par to, kā uzlabot sagatavotību pret ķīmiskiem, bioloģiskiem, radioloģiskiem drošības riskiem un kodoldrošības riskiem**¹⁰. Tajā iekļauti dažādi pasākumi, kuru mērķis ir uzlabot ES līmenī sagatavotību, izturētspēju un koordināciju, piemēram, izveidojot ES *CBRN* drošības tīklu, lai apvienotu visus dalībniekus, kuri darbojas šajā jomā. Šo tīklu cita starpā atbalstīs *CBRN* zināšanu apmaiņas centrs, kas Eiropola ietvaros tiks izveidots Eiropas Terorisma apkarošanas centrā (ETAC). Ir svarīgi arī labāk izmantot esošos resursus, tādēļ rīcības plānā tiek ierosināts uzlabot sagatavotību un reaģēšanu *CBRN* jomā, organizējot mācības un treniņus, kuros iesaistīti visi dažādie pirmie reaģētāji (tiesībaizsardzības, civilās aizsardzības, veselības aprūpes darbinieki) un – vajadzības gadījumā – militārie un privātie partneri. Minēto tīklu atbalstīs arī esošie ES līmeņa instrumenti, jo īpaši Savienības civilās aizsardzības mehānisms (*UCPM*)¹¹ un Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūra (*CEPOL*). Lai sniegtu labāku atbalstu nozīmīga *CBRN* incidenta gadījumā, dalībvalstīm arī turpmāk būtu jāstiprina Eiropas ārkārtas reaģēšanas spējas (*EERC*), kas jau šobrīd pieejamas *UCPM* ietvaros. Šajā sakarībā dalībvalstis tiek mudinātas arī turpmāk nodrošināt *EERC* jaunas spējas.

ES tiesību aktos, kas attiecas uz **nopietniem pārrobežu apdraudējumiem veselībai**¹², ir paredzēts sagatavot, uzraudzīt un koordinēt pasākumus reaģēšanai ārkārtas situācijās veselības jomā visā Eiropas Savienībā. Šajā sakarībā ES agrīnās brīdināšanas un reaģēšanas sistēma tiks labāk sasaistīta ar citām ES sistēmām brīdināšanai par bioloģiskiem, ķīmiskiem, vides un nezināmas izcelsmes apdraudējumiem. No Veselības programmas līdzekļiem tiek arī finansēti ES mēroga treniņi gatavībai ārkārtas situācijām un reaģēšanai tajās, kā arī kopīgi pasākumi, kuru mērķis ir atbalstīt dalībvalstis laboratoriju darbības, vakcināciju un pamatspēju uzlabošanā atbilstīgi Starptautiskajiem veselības aizsardzības noteikumiem.

Mērķtiecīgas pētniecības darbības, finansējums un sadarbība ar attiecīgajiem starptautiskajiem partneriem atbalstīs visas minētās iniciatīvas.

III. CĪŅA PRET LĪDZEKĻIEM, KAS ATBALSTA TERORISMU

1. *Teroristu finansēšana: pārrobežu piekļuve finanšu informācijai*

Informācija par finansiālajām darbībām, ko veic par terorismu aizdomās turētas personas, var sniegt terorisma apkarošanas izmeklēšanām ļoti svarīgas norādes. Pateicoties finanšu datu (tostarp datu par finanšu darījumiem) uzticamībai un precizitātei, tie var palīdzēt identificēt teroristus, atklāt saites ar līdzzinātājiem, noteikt aizdomās turēto personu darbības, loģistiku un kustības un kartēt teroristu tīklus. Īsā laikā sniegts pārskats par aizdomās turēto personu un viņu līdzzinātāju finansiālajām darbībām var dot tiesībaizsardzības iestādēm svarīgu informāciju, kas palīdzētu novērst uzbrukumus vai reaģēt pēc tam, kad uzbrukums ir noticis. Tas, ka aizvien biežāk tiek izdarīti nežēlīgi neliela mēroga uzbrukumi, rada jaunus izaicinājumus; norādes uz iecerētajiem uzbrukumu plāniem un darbībām var būt mazāk

⁹ Skatīt devīto progresu ziņojumu virzībā uz efektīvu un patiesu drošības savienību (COM(2017) 407 *final*, 26.7.2017.) un pievienoto Komisijas dienestu darba dokumentu (SWD(2017) 278 *final*).

¹⁰ COM(2017) 610 *final* (18.10.2017.).

¹¹ Lēmums Nr. 1313/2013/ES (17.12.2013.).

¹² Lēmums Nr. 1082/2013/ES (22.10.2013.).

acīmredzamas, ja tos plāno īsā laikā. Finanšu darījumi, kas saistīti ar neliela mēroga plāniem, var nešķīst aizdomīgi, kā rezultātā šī informācija kļūst zināma kompetentajām iestādēm tikai pēc uzbrukuma.

Kā paziņots 2016. gadā pieņemtajā rīcības plānā par cīņu pret teroristu finansēšanu¹³, **Komisija analizē nepieciešamību veikt papildu pasākumus**, lai atvieglotu piekļuvi finanšu informācijai, kas terorisma apkarošanas izmeklēšanu nolūkos tiek glabāta citās jurisdikcijās ES iekšienē. Trešajā progresa ziņojumā virzībā uz efektīvu un patiesu drošības savienību¹⁴, kurš pieņemts 2016. gada decembrī, Komisija izklāstīja savu sākotnējo analīzi un paziņoja, ka tā turpinās veikt novērtējumu, īpaši ņemot vērā iespējamo ietekmi uz pamattiesībām un jo īpaši tiesībām uz personas datu aizsardzību. Kopš tā laika Komisija ir apspriedusies ar ieinteresētajām personām un analizējusi mehānismus, ar kuru palīdzību kompetentās iestādes pašlaik var piekļūt attiecīgajai informācijai, jo īpaši citās dalībvalstīs glabātajiem finanšu datiem; šķēršļus, kas kavē darīt to ātri un efektīvi; un iespējamus pasākumus šo šķēršļu novēršanai.

Papildus šobrīd veiktajam novērtējumam Komisija turpina veicināt **apmaiņu ar paraugpraksi**, kas skar izmeklēšanas metodes un analīzi attiecībā uz paņēmieniem, ko teroristi izmanto naudas līdzekļu vākšanai un pārvietošanai, cita starpā šāda veicināšana ietvers finansiālu atbalstu, kura pamatā ir šodien izsludinātais uzaicinājums iesniegt priekšlikumus par 2,5 miljoniem euro.

Šajā sakarībā Komisija pēta arī to, kā **uzlabot sadarbību starp finanšu ziņu vākšanas vienībām**¹⁵, kas izveidotas, lai novērstu, atklātu un efektīvi apkarotu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un teroristu finansēšanu. 2016. gada decembra novērtējuma ziņojumā, ko izstrādāja finanšu ziņu vākšanas vienības, un saistītajā Komisijas dienestu darba dokumentā par sadarbības uzlabošanu starp finanšu ziņu vākšanas vienībām¹⁶ ir uzsvērti vairāki finanšu ziņu vākšanas vienību iekšzemes pilnvaru ierobežojumi un izklāstīta turpmākā virzība šo jautājumu risināšanai, kas panākams ar šādu pasākumu palīdzību: i) īstenojot 4. direktīvu par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu¹⁷ un minētās direktīvas grozījumus¹⁸, kas pašlaik tiek apspriesti; ii) ar citām iniciatīvām, ko veic ES finanšu ziņu vākšanas vienību platforma, lai uzlabotu operatīvo sadarbību, jo īpaši sniedzot norādījumus, veicot standartizācijas darbu un piedāvājot darbības risinājumus, kuri jāīsteno *FIU.Net* tīklā; un iii) ar reglamentējošiem pasākumiem, kuru mērķis ir risināt citas problēmas, kas izriet no finanšu ziņu vākšanas vienību atšķirīgā statusa un pilnvarām, jo īpaši nolūkā atvieglināt koordināciju un informācijas apmaiņu gan finanšu ziņu vākšanas vienību starpā, gan starp finanšu ziņu vākšanas vienībām un tiesībaizsardzības iestādēm.

¹³ COM(2016) 50 *final* (2.2.2016.).

¹⁴ COM(2016) 831 *final* (21.12.2016.).

¹⁵ Finanšu ziņu vākšanas vienības ir izveidotas ar Padomes 2000. gada 17. oktobra Lēmumu 2000/642/TI un sīkāk reglamentētas ar 2015. gada 20. maija Direktīvu (ES) 2015/849 par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai vai teroristu finansēšanai. Tās ir funkcionāli neatkarīgas un autonomas vienības, kas atbild par to, lai no attiecīgiem subjektiem saņemtu un analizētu ziņojumus par aizdomīgiem darījumiem un citu informāciju, kura attiecas uz nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, saistītiem predikatīviem nodarījumiem vai teroristu finansēšanu, kā arī par savas analīzes rezultātu un visas atbilstošās papildinformācijas nosūtīšanu kompetentajām iestādēm.

¹⁶ SWD(2017) 275 *final* (26.6.2017.).

¹⁷ Direktīva 2015/849 (20.5.2015.).

¹⁸ COM(2016) 450 *final* (5.7.2016.).

Turpinās arī darbs, lai atvieglotu **piekļuvi finanšu datiem kādas dalībvalsts iekšienē**. Pieņemot ierosinātos grozījumus **4. direktīvā par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu**¹⁹, par kuriem pašlaik notiek sarunas ar likumdevējiem, visās dalībvalstīs tiktu izveidoti centrālie bankas kontu reģistri vai datu izguves sistēmas, kam var piekļūt finanšu ziņu vākšanas vienības un citas kompetentās iestādes, kuras atbild par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas novēršanu. Pēc šo reģistru izveides visās dalībvalstīs tie atvieglos ar kontiem saistīto datu atklāšanu. Uz šā pamata Komisija gatavo iniciatīvu, kuras mērķis ir **paplašināt tiesībaizsardzības iestāžu piekļuvi šādiem bankas kontu reģistriem**²⁰, lai tādējādi pastiprinātu tiesībaizsardzības iestāžu spējas ātrāk atklāt bankas konta esamību.

Apspriešanās laikā ar ieinteresētajām personām tika izskatīts arī jautājums par **šķēršļiem, kas kavē iegūt citās dalībvalstīs glabātos datus par finanšu darījumiem**. Vajadzības gadījumā dalībvalstis caur policijas sadarbības kanāliem astoņu stundu laikā²¹ var apmainīties ar informāciju par banku kontiem. Finanšu ziņu vākšanas vienības var arī atvieglināt piekļuvi citās dalībvalstīs glabātiem datiem par finanšu darījumiem. Ja šāda informācija jāizmanto par pierādījumu kriminālprocesā, ir iespējams, ka tā jāpieprasa, izmantojot savstarpēju tiesisko palīdzību. Eiropas izmeklēšanas rīkojums²² sniedz jaunas iespējas iegūt datus par finanšu darījumiem ievērojami ātrāk, nekā izmantojot savstarpēju tiesisko palīdzību. Līdz šim – dažus mēnešus pēc transponēšanas termiņa beigām – tikai 16 dalībvalstis ir transponējušas Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, un atlikušās dalībvalstis tiek mudinātas nekavējoties to darīt. Visbeidzot, 2018. gada sākumā gaidāmie tiesību aktu priekšlikumi par elektroniskajiem pierādījumiem arī atvieglos pārrobežu piekļuvi šādiem datiem.

Apspriešanās ar ieinteresētajām personām norāda arī **uz šķēršļiem, kas kavē atklāt citās dalībvalstīs glabātos datus par finanšu darījumiem**. Lai risinātu šo problēmu, Komisija sava šobrīd veiktā novērtējuma ietvaros izvērtēs centralizēto bankas kontu reģistru savstarpējās savienošanas nepieciešamību, tehnisko iespējamību un samērīgumu, ņemot vērā visus esošos un plānotos instrumentus, kuru mērķis ir atvieglot piekļuvi citās dalībvalstīs glabātiem datiem par finanšu darījumiem.

Tādēļ Komisija **turpinās apspriesties ar visām attiecīgajām ieinteresētajām personām** par iespējamu jaunu, Savienības līmeņa pasākumu (tostarp konfidencialitātes nodrošināšanas procedūru) nepieciešamību, tehnisko iespējamību un samērīgumu, lai atvieglotu un paātrinātu pārrobežu piekļuvi datiem par finanšu darījumiem. Komisija, apkopojot šobrīd veiktos novērtējumus par finanšu informācijas izmantošanu izmeklēšanās terorisma apkarošanai, 2017. gada novembrī rīkos augsta līmeņa sanākumi ar ieinteresētajām personām. Svarīgākie apspriežamie jautājumi cita starpā būs šādi:

- galvenie šķēršļi efektīvai un laicīgai piekļuvei citās dalībvalstīs glabātiem datiem par finanšu darījumiem, lai veiktu izmeklēšanas terorisma apkarošanas nolūkā;

¹⁹ COM(2016) 450 *final* (5.7.2016.).

²⁰ <http://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/Ares-2017-3971182>.

²¹ Padomes Pamatlēmumā 2006/960/TI („Zviedrijas iniciatīva”) ir paredzēti šādi termiņi, kuros tiesībaizsardzības iestādēm jāatbild uz pieprasījumiem no ārvalstīm: astoņas stundas steidzamos gadījumos, kad pieprasītā informācija vai izlūkdati tiek glabāti datubāzē, kas tiesībaizsardzības iestādei ir tieši pieejama; un ilgāki termiņi gadījumos, kad pieprasītā informācija vai izlūkdati netiek glabāti tieši pieejamā datubāzē.

²² Direktīva 2014/41 (3.4.2014.).

- tādu iespējamu papildu pasākumu nepieciešamība, tehniskā iespējamība un samērīgums, kuru mērķis ir atvieglot pārrobežu piekļuvi datiem par finanšu darījumiem, lai ātrā, efektīvā un drošā veidā veiktu izmeklēšanas terorisma apkarošanas nolūkā.

Komisija izstrādās ziņojumu par šīs diskusijas rezultātiem.

2. *Sprāgstvielas: vēl ierobežotāka piekļuve sprāgstvielu prekursoriem*

Ar **regulu par sprāgstvielu prekursoriem**²³ ierobežo plašas sabiedrības piekļuvi septiņām ķīmiskajām vielām un šo vielu lietošanu (tā dēvētie „ierobežotie sprāgstvielu prekursori”, kas uzskaitīti minētās regulas I pielikumā). Komisija 2017. gada februārī pieņēma ziņojumu par minētās regulas piemērošanu dalībvalstīs²⁴. Ziņojumā tika secināts, ka regulas īstenošana ir palīdzējusi mazināt piekļuvi bīstamu sprāgstvielu prekursoriem, kurus var ļaunprātīgi izmantot improvizētu sprāgstierīču izgatavošanai. Dalībvalstis arī ziņojušas par piemēriem, kad regulas piemērošanas rezultātā bijis iespējams jau agrīnā posmā apzināt teroristu plānus²⁵. Lai nodrošinātu pilnīgu regulas īstenošanu, Komisija 2016. gada maijā un septembrī sāka pārkāpuma procedūras pret vairākām dalībvalstīm par to, ka regula nav pilnībā īstenota. 2017. gada oktobrī tiek turpinātas tikai divas pārkāpuma procedūras – pret Spāniju un Rumāniju.

Neraugoties uz šiem kopīgajiem centieniem, nesenie teroristu uzbrukumi un incidenti norāda uz to, ka **apdraudējums, ko rada improvizētas sprāgstierīces**, Eiropā joprojām ir augsts. Šīs vielas vēl aizvien ir pieejamas un tiek izmantotas, lai izgatavotu improvizētas sprāgstierīces. Lielākajā daļā uzbrukumu izmantotā sprāgstviela bija triacetona triperoksīds (TATP) – saskaņā ar ziņojumiem tā ir sprāgstviela, ko teroristi visvairāk izmanto improvizētajās sprāgstierīcēs²⁶.

Ņemot vērā pašreizējo apdraudējumu, ko rada sprāgstvielu prekursori, ir jāveic tūlītēji pasākumi, lai nodrošinātu, ka visas dalībvalstis optimālā veidā īsteno spēkā esošo regulu. Tādēļ Komisija kopā ar šo ziņojumu izdeva **ieteikumu**²⁷, kurā izklāstītas Komisijas norādes par tūlītēju rīcību sprāgstvielu prekursoru ļaunprātīgas izmantošanas novēršanai. Komisija mudina dalībvalstis pilnībā īstenot ieteikumu, lai pēc iespējas ierobežotu teroristu piekļuvi sprāgstvielu prekursoriem un to, ka teroristi izmanto šādas vielas, un lai nodrošinātu, ka tiek uzlabota šādu vielu likumīgas izmantošanas kontrole un – aizdomīgu darījumu gadījumā – tiek veikta atbilstoša rīcība. Komisija ir gatava palīdzēt dalībvalstīm to darīt.

Turklāt Komisija intensīvi strādā pie tā, lai **pārskatītu regulu par sprāgstvielu prekursoriem**, vispirms veicot izvērtējumu, kam 2018. gada pirmajā pusē sekos ietekmes novērtējums. Izvērtējumā tiks pārbaudīts regulas nozīmīgums, lietderīgums, efektivitāte, saskanība un pievienotā vērtība un apzinātas problēmas un šķēršļi, kuru dēļ varētu būt

²³ Regula 98/2013 (15.1.2013.).

²⁴ COM(2017) 103 *final* (28.2.2017.).

²⁵ Beļģijas Iekšlietu ministrija 2017. gada 23. jūnijā paziņoja, ka viena gada laikā tā ir saņēmusi 30 ziņojumus par aizdomīgiem pārdošanas darījumiem. Laikposmā no 2017. gada februāra līdz jūnijam Francija ir saņēmusi 11 ziņojumus, kas galvenokārt attiecas uz ūdeņraža peroksīdu.

²⁶ 2017. gada ES ziņojums par terorisma situāciju un tendencēm (*TE-SAT*): <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/eu-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2017>.

²⁷ COM(2017) 6950 *final* (18.10.2017.).

vajadzīga turpmāka rīcība. Ietekmes novērtējumā tiks aplūkoti dažādi politikas risinājumi, kā novērst visas apzinātās problēmas un šķēršļus.

3. *Šifrēšana: atbalsts tiesībaizsardzības iestādēm kriminālizmeklēšanas ietvaros*

Šifrēšanas izmantošana ir ļoti būtiska, lai nodrošinātu kiberdrošību un personas datu aizsardzību. ES tiesību aktos ir īpaši norādīts uz to lomu, kādu pilda šifrēšana, lai nodrošinātu pienācīgu drošību personas datu apstrādē²⁸. Vienlaikus tiesībaizsardzības un tiesu iestādes kriminālizmeklēšanas ietvaros aizvien biežāk sastopas ar problēmām, kuru iemesls ir noziedznieku izmantotā šifrēšana. Tas ietekmē tiesībaizsardzības un tiesu iestāžu spēju iegūt informāciju, kas kriminālizmeklēšanas ietvaros ir vajadzīga kā pierādījums, un saukt pie kriminālatbildības un notiesāt noziedzniekus. Paredzams, ka nākamajos gados vēl vairāk palielināsies noziedznieku izmantotās šifrēšanas apmērs un tādējādi tās ietekme uz kriminālizmeklēšanu.

Komisija, sekojot Tieslietu un iekšlietu padomes 2016. gada decembra sanāksmē izteiktajam aicinājumam, **ar attiecīgajām ieinteresētajām personām ir apspriedusi šifrēšanas lomu kriminālizmeklēšanā**, pievēršoties gan tehniskiem, gan juridiskiem aspektiem. Tajā piedalījās eksperti no Eiropola, Eurojust, Eiropas Tiesu iestāžu tīkla kibernetikas jautājumos (EJCN), Eiropas Savienības Tīklu un informācijas drošības aģentūras (ENISA), Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras (FRA) un dalībvalstu tiesībaizsardzības iestādēm, ražošanas nozares un pilsoniskās sabiedrības organizācijām. Par panākto progresu tika regulāri ziņots Padomes darba grupas līmenī, savukārt 2017. gada 18. septembrī notika darbseminārs ar dalībvalstu līdzdalību. Visā procesa gaitā notika vairākas apaļā galda sanāksmes, kurās piedalījās nozares un pilsoniskās sabiedrības organizāciju pārstāvji.

Pēc šīm diskusijām ar dalībvalstīm un ieinteresētajām personām un, ņemot vērā viņu atsauksmes, Komisija secina, ka būtu jāsteno turpmāk minēto **pasākumu kopums, kas atbalstītu tiesībaizsardzības un tiesu iestādes** gadījumos, kad kriminālizmeklēšanas ietvaros tās sastopas ar to, ka noziedznieki izmanto šifrēšanu. Šie pasākumi ietver a) juridiskus pasākumus, kuru mērķis ir atvieglot piekļuvi šifrētiem pierādījumiem, un b) tehniskus pasākumus šifrēšanas spēju uzlabošanai. Komisija turpinās uzraudzīt attīstību šajā jomā.

a) Tiesiskais regulējums, kas attiecas uz pārrobežu piekļuvi elektroniskiem pierādījumiem

Tiesībaizsardzības iestādes bieži saskaras ar problēmām piekļūt pierādījumiem, kas atrodas citā valstī. Likumdošanas norises, kas pašlaik konstatējamās ES līmenī, var atbalstīt tiesībaizsardzības un tiesu iestāžu spēju iegūt piekļuvi vajadzīgai, taču, iespējams, šifrētai informācijai, kura atrodas citā dalībvalstī. Efektīvai noziegumu izmeklēšanai un kriminālvajāšanai ir nepieciešams pienācīgs regulējums. Tāpēc Komisija 2018. gada sākumā nāks klajā ar priekšlikumiem, kura nolūks ir atvieglot **pārrobežu piekļuvi elektroniskiem pierādījumiem**. Vienlaikus Komisija īsteno praktisku pasākumu kopumu²⁹, lai uzlabotu pārrobežu piekļuvi elektroniskiem pierādījumiem kriminālizmeklēšanas ietvaros, tostarp paredzot finansējumu apmācībām par pārrobežu sadarbību, izstrādājot elektronisku platformu

²⁸ Regulas 2016/679 32. pants (27.4.2017.).

²⁹ Skatīt Astoto progresa ziņojumu virzībā uz efektīvu un patiesu drošības savienību (COM(2017) 354 final, 29.6.2017.).

informācijas apmaiņai ES iekšienē un standartizējot veidlapas, ko dalībvalstis savstarpēji izmanto tiesu iestāžu sadarbībā.

b) Tehniski pasākumi

Atkarībā no tā, kā noziedznieki izmanto šifrēšanu, tiesībaizsardzības un tiesu iestādes spēj atgūt daļu no informācijas. Vairākas dalībvalstis ir izveidojušas valsts dienestus, kuru rīcībā ir zinātība par šifrēšanas problēmu kriminālizmeklēšanas kontekstā. Tomēr vairumam dalībvalstu nav piekļuves vajadzīgajam zinātības līmenim un tehniskajiem resursiem. Tas nopietni nelabvēlīgi ietekmē tiesībaizsardzības un tiesu iestāžu spēju kriminālizmeklēšanas ietvaros piekļūt šifrētai informācijai. Tāpēc Komisija ierosina **virkni pasākumu, kuru mērķis ir atbalstīt dalībvalstu iestādes**, neaizliedzot, neierobežojot un nevājinot šifrēšanu.

Pirmkārt, Komisija atbalstīs **Eiropolu** tā atšifrēšanas spēju turpmākā attīstīšanā. Šajā nolūkā Komisija, sagatavojot ES budžetu 2018. gadam, ierosināja izveidot Eiropolā kopsummā 86 ar drošību saistītas papildu amata vietas (par 19 amata vietām vairāk nekā 2017. gada budžetā), jo īpaši, lai nostiprinātu Eiropola Eiropas Kibernoziedzības apkarošanas centru (*EC3*). Tiks izvērtēta vajadzība pēc papildu resursiem, un nākamajā progresa ziņojumā par drošības savienību Komisija ziņos par līdzekļiem, kas darīti pieejami šā mērķa sasniegšanai. Būtu jāņem vērā turpmākā tehnoloģiju attīstība, pamatojoties uz pētniecību un izstrādi, ko veic programmas „Apvārsnis 2020” un citu ES finansētu programmu ietvaros. Pasākumi, kas varētu vājināt šifrēšanu vai ietekmēt lielāku skaitu cilvēku vai nekritiski izvēlētas cilvēku grupas, netiks izskatīti.

Otrkārt, lai valstu līmenī atbalstītu tiesībaizsardzības un tiesu iestādes, būtu jāizveido **zinātības punktu tīkls**. Neaizstājot valsts mēroga iniciatīvas, valstu līmenī varētu labāk apmainīties ar spējām un zinātību. Dalībvalstis tiek mudinātas izmantot finansējumu, kas pieejams Iekšējās drošības fonda programmas „Policija” (*ISF-P*) valsts programmu ietvaros, lai izveidotu, paplašinātu vai attīstītu valsts mēroga zinātības punktus. Eiropas līmenī Komisija atbalstīs Eiropolu tīkla mezgla funkciju veikšanā, lai atvieglotu sadarbību starp šiem valsts mēroga zinātības punktiem.

Treškārt, lai atvieglotu tādu pasākumu izstrādi un izmantošanu, kuru mērķis ir iegūt noziedznieku šifrēto vajadzīgo informāciju, dalībvalstu iestāžu rīcībā vajadzētu būt **alternatīvu izmeklēšanas metožu kopumam**. Zinātības punktu tīklam būtu jāveicina minētā metožu kopuma izstrāde, un Eiropola Eiropas Kibernoziedzības apkarošanas centrs (*EC3*) ir vislabāk piemērots, lai izveidotu un uzturētu minēto metožu un instrumentu reģistru. Pasākumi, kas varētu vājināt šifrēšanu vai ietekmēt lielāku skaitu cilvēku vai nekritiski izvēlētas cilvēku grupas, netiks izskatīti.

Ceturtkārt, uzmanība būtu jāvelta **nozīmīgajai lomai, kāda ir pakalpojumu sniedzējiem un citiem nozares partneriem**, piedāvājot risinājumus ar spēcīgu šifrējumu. Ņemot vērā Komisijas apņemšanos nodrošināt spēcīgu šifrējumu, labāka un strukturētāka iestāžu, pakalpojumu sniedzēju un citu nozares partneru sadarbība veicinātu dažādu pušu labāku izpratni par esošajām un jaunajām problēmām. ES Interneta foruma un zinātības punktu tīkla ietvaros Komisija atbalstīs strukturētus dialogus ar pakalpojumu sniedzējiem un citiem uzņēmumiem, vajadzības gadījumā iesaistot arī pilsonisko sabiedrību.

Piektkārt, **apmācības programmām**, kas paredzētas tiesībaizsardzības un tiesu iestādēm, būtu jānodrošina, ka atbildīgās amatpersonas ir labāk sagatavotas, lai iegūtu vajadzīgo

informāciju, ko šifrējuši noziedznieki. Lai atbalstītu apmācības programmu izstrādi, Komisija plāno piešķirt finansējumu EUR 500 000 apmērā saskaņā ar Iekšējās drošības fonda programmas „Policija” 2018. gada darba programmu. Vajadzības gadījumā tiks ņemta vērā Eiropas Kibernoziedzības apkarošanas apmācības un izglītības grupas (*ECTEG*) zinātība. Komisija arī atbalstīs Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūras (*CEPOL*) sniegto apmācību, un dalībvalstis tiek mudinātas izmantot apmācībai paredzēto finansējumu, kas pieejams Iekšējās drošības fonda programmas „Policija” savu valsts programmu ietvaros.

Sestkārt, **pastāvīgi jānovērtē** šifrēšanas lomas **tehniskie un juridiskie aspekti** kriminālizmeklēšanā, ņemot vērā šifrēšanas metožu nepārtraukto attīstību, to, ka noziedznieki aizvien biežāk izmanto šifrēšanas metodes, kā arī ietekmi uz kriminālizmeklēšanu. Komisija turpinās šo svarīgo darbu. Tā arī atbalstīs novērošanas funkcijas izstrādi, sadarbojoties ar Eiropola Eiropas Kibernoziedzības apkarošanas centru (*EC3*), Eiropas Tiesu iestāžu tīklu kibernetizācijas jautājumos (*EJCN*) un *Eurojust*.

IV. Radikalizācijas apkarošana

1. Augsta līmeņa ekspertu grupa radikalizācijas jautājumos

Nesenie uzbrukumi (jo īpaši tie, kurus veica teroristi, kas darbojās vieni) un ātrums, kādā daži vainīgie bija radikalizējušies, ir skarbs atgādinājums par radikalizācijas novēršanas un apkarošanas svarīgumu. Komisija izveidoja **Augsta līmeņa ekspertu grupu radikalizācijas jautājumos**, lai pastiprinātu centienus novērst un apkarot radikalizāciju un uzlabotu koordināciju un sadarbību starp visām attiecīgajām ieinteresētajām personām, balstoties uz līdzšinējiem sasniegumiem³⁰. Grupas uzdevums ir izteikt ieteikumus turpmākajam darbam šajā jomā, un pirmais starpposma ziņojums ir jāpabeidz šogad. Komisija 2017. gada decembrī sniegs ziņojumu Tieslietu un iekšlietu padomei par panākto progresu. Grupa pievērsīsies arī pamatnosacījumiem, kas vajadzīgi, lai palielinātu spējas un zinātību radikalizācijas apkarošanas jomā, tostarp iespējamai nepieciešamībai pēc papildu sadarbības struktūrām ES līmenī. Šajā sakarā dažas dalībvalstis ir aicinājušas izveidot ES centru radikalizācijas novēršanai, un minētā ekspertu grupa izpētīs šādas struktūras izveides nepieciešamību un pievienoto vērtību.

Viens no prioritārajiem jautājumiem, kas grupai jāapspriež, ir **radikalizācija cietumos**. Patlaban uzsvars tiek likts uz to, lai dalībvalstis īstenotu TI padomes 2015. gada 20. novembra secinājumus par krimināltiesiskas atbildes rīcības pastiprināšanu pret radikalizāciju³¹. Komisija 2018. gada 27. februārī rīkos ieinteresēto personu konferenci par krimināltiesisku atbildes rīcību uz radikalizāciju, lai apmainītos ar pašreizējo projektu rezultātiem.

Komisija ņems vērā grupas secinājumus un ieteikumus, izstrādājot darba plānu attiecībā uz esošajām iniciatīvām (jo īpaši Radikalizācijas izpratnes tīkla Izcilības centra ietvaros), kā arī izmantojot savus finansēšanas instrumentus un koncentrējoties uz tiem (tostarp Iekšējās drošības fondu, kā arī citus saistītos fondus, piemēram, programmu „*Erasmus+*”, programmu „*Tiesiskums*” vai Eiropas Sociālo fondu).

³⁰ Skatīt Astoto progresa ziņojumu virzībā uz efektīvu un patiesu drošības savienību (COM(2017) 354 *final*, 29.7.2017.).

³¹ Eiropas Savienības Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par krimināltiesiskas atbildes rīcības pastiprināšanu pret radikalizāciju, kas noved pie terorisma un vardarbīga ekstrēmisma (14382/15).

2. Radikalizācijas apkarošana tiešsaistē

Teroristi joprojām izmanto internetu radikalizācijai un vervēšanai, uzbrukumu sagatavošanai un kūdīšanai tos izdarīt, kā arī savu zvērību slavīnāšanai. Eiropadome³², G7³³ un G20³⁴ nesen aicināja veikt papildu pasākumus, lai risinātu šo globālo problēmu, un atgādināja par nozares atbildību šajā sakarā.

ES Interneta forumā 2017. gada jūlijā tika izstrādāts **Rīcības plāns teroristiska satura apkarošanai tiešsaistē**; šajā rīcības plānā interneta nozare tika aicināta izlēmīgi rīkoties, atvēlēt resursus un izstrādāt vajadzīgos tehnoloģiskos instrumentus, lai nodrošinātu ātru kaitīga satura atklāšanu un izņemšanu. Rīcības plānā tiek mudināts panākt tūlītēju progresu daudzās jomās³⁵ un izveidots mehānisms regulārai ziņošanai par veiktajiem pasākumiem un gūtajiem rezultātiem.

Komisija 2017. gada 29. septembrī rīkoja ES Interneta foruma augstāko amatpersonu sanāksmi, lai izvērtētu **Rīcības plāna teroristiska satura apkarošanai tiešsaistē īstenošanu**. Attiecībā uz automatisku atklāšanu jāatzīmē, ka aizvien vairāk uzņēmumu strādā šajā virzienā, kas tiem ļauj izmantot tehnisko zinātību, lai identificētu teroristisku saturu tā augšupielādes brīdī. Daži uzņēmumi ziņoja, ka 75 % no satura tagad atklāj automatiski un galīgo lēmumu par šāda satura izņemšanu pieņem cilvēki, savukārt citi uzņēmumi pauda, ka 95 % no satura tagad atklāj, izmantojot tiem piederošus atklāšanas instrumentus. Lai gan tas ir reāls progress, Komisija ir mudinājusi visus uzņēmumus pastiprināt šo instrumentu izmantošanu, lai nodrošinātu ātrāku atklāšanu, saīsinātu laiku, kurā teroristiskais saturs paliek tiešsaistē, un ātrāk un efektīvāk izņemtu teroristu propagandu. Lai apturētu teroristiska satura izplatīšanos dažādās platformās, Komisija arī mudinājusi uzņēmumus paplašināt „jaucējkode datubāzes” instrumentu, lai nodrošinātu to, ka dzēstais teroristiskais saturs netiek atkārtoti augšupielādēts citās platformās. Šis instruments būtu jāpaplašina gan satura ziņā (piemērojot to ne tikai videomateriāliem un attēliem, uz kuriem tas pašlaik attiecas), gan iesaistīto uzņēmumu skaita ziņā.

Komisija arī turpina atbalstīt pilsoniskās sabiedrības organizācijas, lai tiešsaistē izplatītu pozitīvus **atbildes vēstījumus**. Komisija 2017. gada 6. oktobrī izsludināja uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus, lai pilsoniskās sabiedrības konsorciju dalībniekiem, kas izstrādā un īsteno šādas kampaņas, sniegtu finansējumu 6 miljonu euro apmērā.

Nākamais pasākums, ko organizēs Eiropas Komisija, ir 2017. gada 6. decembra **ES Interneta foruma sanāksme ministru līmenī**, kurā piedalīsies augsta līmeņa pārstāvji no interneta nozares, lai novērtētu progresu un pavērtu ceļu turpmākai rīcībai.

Pasākumi, kas ES Interneta foruma ietvaros ir veikti pret teroristisku saturu tiešsaistē, būtu jāskata plašākā mērogā saistībā ar cīņu pret nelikumīgu saturu internetā. Šos pasākumus pastiprināja Komisijas 2017. gada 28. septembrī pieņemtais paziņojums, kurā izklāstītas **vadlīnijas un principi tiešsaistes platformām**, lai sadarbībā ar valstu iestādēm, dalībvalstīm

³² http://www.consilium.europa.eu/lv/meetings/european-council/2017/06/22-23-euco-conclusions_pdf/.

³³ <http://www.consilium.europa.eu/lv/press/press-releases/2017/05/26-statement-fight-against-terrorism/>.

³⁴ <http://www.consilium.europa.eu/lv/press/press-releases/2017/07/07-g20-counter-terrorism/>.

³⁵ COM(2017) 407 final (26.7.2017.).

un attiecīgajām ieinteresētajām personām pastiprinātu cīņu pret nelikumīgu saturu tiešsaistē³⁶. Paziņojuma mērķis ir sekmēt un pastiprināt paraugprakses īstenošanu, lai nepieļautu, atklātu un izņemtu nelikumīgu saturu un un liegtu piekļuvi tam, tādā veidā nodrošinot, ka nelikumīgais saturs patiešām tiek izņemts, palielinātu pārredzamību un aizsargātu pamattiesības. Tas arī cenšas platformām skaidrot, kāda ir to atbildība, kad tās veic proaktīvas darbības nelikumīga satura atklāšanai, izņemšanai vai piekļuves liegšanai. Komisija no tiešsaistes platformām turpmākajos mēnešos gaida ātru rīcību, tostarp attiecīgo dialogu ietvaros, piemēram, ES Interneta forumā par terorismu un nelikumīgiem naidīgiem izteikumiem.

Vienlaikus Komisija uzraudzīs progresu un novērtēs, vai ir vajadzīgi papildu pasākumi, lai nodrošinātu ātru un proaktīvu nelikumīga tiešsaistes satura atklāšanu un izņemšanu, tostarp iespējamus leģislatīvus pasākumus, ar kuriem varētu papildināt spēkā esošo regulatīvo sistēmu. Šis darbs tiks pabeigts līdz 2018. gada maijam.

Attiecībā uz likumdošanas jomu jāatzīmē, ka Komisijas 2016. gada maijā iesniegtais priekšlikums³⁷ par **Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvas (AVMPD) pārskatīšanu** pastiprina cīņu pret naida runu. Minētā priekšlikuma mērķis ir saskaņot direktīvu ar pamatlēmumu par cīņu pret noteiktiem rasisma un ksenofobijas veidiem un izpausmēm³⁸ un ar Pamattiesību hartu. Tajā arī paredzēts pienākums dalībvalstīm nodrošināt, ka video koplietošanas platformas ievieš pienācīgus pasākumus, kas aizsargātu visus iedzīvotājus no kūdīšanas uz vardarbību vai naida kurināšanas. Šie pasākumi ietver, piemēram, brīdinājuma un ziņošanas mehānismus.

V. TERORISMA APKAROŠANAS ĀRĒJĀ DIMENSIJA

1. ES ārējā darbība terorisma apkarošanā

ES ārējā darbība terorisma apkarošanā sekmē prioritārā mērķa – Savienības iekšējās drošības stiprināšanas – sasniegšanu. Tāpēc būtu vēl vairāk jāpastiprina stratēģiskā un politiskā saikne starp ES iekšējo un ārējo drošību, lai tādējādi visās jomās palielinātu terorisma apkarošanas darbību efektivitāti.

Komisija atbalsta plaša spektra ārējās darbības drošības uzlabošanai, paredzot finansējumu vairāk nekā 2,3 miljardu euro apmērā, kas kopš 2017. gada 1. janvāra ir pieejams vairāk nekā 600 pašreizējiem projektiem. Vairākas darbības vai nu galvenokārt pievēršas drošībai (t. i., konkrēti pasākumi tādās jomās kā teroristu finansēšanas un radikalizācijas apkarošana, robežas un cietumi), vai ir saistītas ar drošību (t. i., programmas, kas pievēršas nedrošības un aizvainojuma pamatcēloņiem, palīdzot uzlabot izglītību, piekļuvi dabas resursiem un enerģijai, kā arī uzlabot pārvaldību un drošības sektoru un atbalstot pilsonisko sabiedrību).

Ārlietu padome 2017. gada 19. jūnija atjaunoja stratēģisko virzību šajās jomās, pieņemot visaptverošus **secinājumus par ES ārējo darbību terorisma apkarošanā**³⁹. Augstā pārstāve un Eiropas Komisija pēc vajadzības kopīgi strādās pie šo secinājumu sekmīgas īstenošanas. Lai nodrošinātu secinājumu laicīgu un visaptverošu īstenošanu un līdz 2018. gada jūnijam

³⁶ Paziņojums „Cīņa pret nelikumīgu saturu tiešsaistē. Tiešsaistes platformu atbildības kāpināšana” (COM(2017) 555 *final*, 28.9.2017.).

³⁷ COM(2016) 287 *final* (25.5.2016.).

³⁸ Padomes Pamatlēmums 2008/913/TI (28.11.2008.).

³⁹ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10384-2017-INIT/tv/pdf>.

iesniegtu Padomei ziņojumu, starp Eiropas Ārējās darbības dienestu un Eiropas Komisiju ir izveidots kopīgs koordinācijas process. Prioritāte tiks piešķirta šādiem jautājumiem.

- **Terorisma apkarošanas ekspertu tīkla stiprināšana ES delegācijās:** terorisma apkarošanas eksperti būtu aizvien vairāk jāiesaista ES atbalsta plānošanā un tās sadarbības vietēja līmeņa koordinācijā, kuru atsevišķas dalībvalstis īsteno ar mūsu partneriem terorisma apkarošanas jomā. Lai veicinātu šo pastiprināto lomu, tiks uzlabota ekspertu apmācība gan pirms viņu nosūtīšanas, gan tās laikā. Šo ekspertu uzdevumi tiks padarīti mērķtiecīgāki, izstrādājot īpašas pilnvarojuma vēstules, un viņu sadarbība ar ES Tieslietu un iekšlietu aģentūrām būs stabilāka. Lai aptvertu visus augstas prioritātes reģionus, terorisma apkarošanas ekspertu tīkls⁴⁰ tiks paplašināts, ietverot arī Āfrikas ragu, Vidusāziju un Dienvidaustrumāziju.
- **Sabiedrības pastiprināšana starp kopējās drošības un aizsardzības politikas misijām un ES Tieslietu un iekšlietu aģentūru īstenotajām operācijām** attiecībā uz informācijas vākšanu, analīzi un apmaiņu, kā arī attiecībā uz iespēju izpētīšanu, kā terorisma apkarošanas nolūkos var uzlabot saikni starp militāro un tiesībsardzības jomas struktūrām. Lai pastiprinātu datu un informācijas apmaiņu starp kopējo drošības un aizsardzības politiku un tieslietu un iekšlietu politiku, būs svarīgi paātrināt dažu pašreizējā tiesiskā regulējuma elementu pārskatīšanu un iekļaut noziegumu informācijas struktūras izvēlētajās kopējās drošības un aizsardzības politikas misijās un operācijās. Būs svarīgi vēl vairāk atvieglot un uzlabot saikni ar ES Tieslietu un iekšlietu aģentūru īstenotajām darbībām prioritārajās trešās valstīs, tostarp pēc iespējas uzlabojot informācijas apmaiņu starp ES dalībniekiem un dalībniekiem trešās valstīs.
- **Starptautiskās sadarbības stiprināšana terorisma apkarošanā un vardarbīga ekstrēmisma novēršanā un apkarošanā** ar partnervalstīm Rietumbalkānos, Tuvajos Austrumos, Ziemeļāfrikā, Turcijā, Persijas līča reģionā, Sāhelā un Āfrikas ragā; ar svarīgiem stratēģiskiem partneriem, tostarp Amerikas Savienotajām Valstīm, Kanādu un Austrāliju; un ar tādiem svarīgiem reģionāliem un daudzpusējiem partneriem kā Apvienoto Nāciju Organizācija, NATO, Globālais terorisma apkarošanas forums, Finanšu darbību darba grupa, Āfrikas Savienība, Dienvidaustrumāzijas valstu asociācija, Persijas līča sadarbības padome un Arābu valstu līga.

2. *Eiropas Padomes Konvencija par terorisma novēršanu*

Lai pastiprinātu starptautisko sadarbību terorisma apkarošanas jomā, Komisija līdztekus šim ziņojumam iesniedz **priekšlikumus⁴¹ Padomes lēmumiem par to, lai noslēgtu Eiropas Padomes Konvenciju par terorisma novēršanu un tās papildu protokolu.** Konvencija⁴², ko Eiropas Padome pieņēma 2005. gada 16. maijā, attiecas uz kriminālatbildības noteikšanu par terorismu un ar terorismu saistītām darbībām, starptautisko sadarbību attiecībā uz šādiem pārkāpumiem un terorisma upuru aizsardzību, kompensāciju un atbalstu. Konvencija stājās spēkā 2007. gada 1. jūnijā. Konvenciju ir parakstījušas visas ES dalībvalstis, un 23 dalībvalstis ir to ratificējušas. Papildu protokolam⁴³, ko Eiropas Padome pieņēma

⁴⁰ Pašlaik ES nosūta terorisma apkarošanas ekspertus uz delegācijām šādās valstīs: Alžīrijā, Bosnijā un Hercegovinā (ar reģionālām pilnvarām attiecībā uz Rietumbalkānu valstīm), Čadā (Sāhelā), Irākā, Jordānijā, Libānā, Lībijā (delegācija atrodas Tunisā), Marokā, Nigērijā, Pakistānā, Saūda Arābijā, Tunisijā un Turcijā.

⁴¹ COM(2017) 606 *final* (18.10.2017.) un COM(2017) 607 *final* (18.10.2017.).

⁴² <https://rm.coe.int/168008371c>.

⁴³ <https://rm.coe.int/168047c5ea>.

2015. gada 18. maijā, ir mērķis papildināt konvenciju ar vairākiem noteikumiem, kas paredzēti, lai īstenotu ANO Drošības padomes Rezolūcijas Nr. 2178(2014)⁴⁴ „Draudis, ko starptautiskajam mieram un drošībai rada terora akti” krimināltiesību aspektus. Papildu protokols pieņemts, reaģējot uz minēto rezolūciju, un tas veicina vienotu izpratni par un reaģēšanu uz noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar ārvalstu kaujiniekiem teroristiem. Papildu protokols stājās spēkā 2017. gada 1. jūlijā.

ES 2015. gada 22. oktobrī parakstīja konvenciju un tās papildu protokolu. Ņemot vērā to, ka terorisma apkarošanas nolūkā ES ir pieņēmusi visaptverošu juridisku instrumentu kopumu, jo īpaši Direktīvu par terorisma apkarošanu⁴⁵, Eiropas Savienība tagad ir gatava izpildīt apņemšanos kļūt par konvencijas un tās papildu protokola pusi.

3. *Ceļā uz pārskatītu nolīgumu ar Kanādu par pasažieru datu reģistru*

ES Tiesa 2017. gada 26. jūlija atzinumā⁴⁶ noteica, ka 2014. gada 25. jūnijā parakstīto nolīgumu starp Kanādu un ES par pasažieru datu reģistra (PDR) datu pārsūtīšanu un izmantošanu nevar noslēgt tā pašreizējā formā, jo vairāki tā noteikumi nav saderīgi ar ES atzītajām pamattiesībām, jo īpaši attiecībā uz tiesībām uz datu aizsardzību un privātās dzīves neaizskaramību. Komisija tagad sazinās ar Kanādu, tostarp 2017. gada 19. un 20. oktobrī Iskijā paredzētās G7 iekšlietu ministru sanāksmes ietvaros, lai sagatavotu gaidāmās sarunas par nolīguma teksta pārskatīšanu. Tādēļ Komisija kopā ar šo ziņojumu iesniedza **ieteikumu**⁴⁷ **Padomei dot atļauju sākt sarunas par pārskatītu nolīgumu** atbilstoši visām prasībām, kuras noteikusi Tiesa savā atzinumā. Padome tiek aicināta drīzumā atļaut šādu sarunu uzsākšanu. Tā kā PDR datu izmantošana ir nozīmīgs terorisma un smagu starptautisku noziegumu apkarošanas līdzeklis, Komisija veiks vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka PDR dati turpmāk tiek pārsūtīti Kanādai atbilstoši Tiesas atzinumam, pilnībā ievērojot pamattiesības.

Šajā kontekstā Komisija uzsver, ka tā turpina atbalstīt dalībvalstis ES PDR direktīvas⁴⁸ īstenošanā; Tiesas atzinums neietekmē dalībvalstu saistības, kas izriet no minētās direktīvas.

4. *Eiropola sadarbības stiprināšana ar trešām valstīm*

Sadarbība ar trešām valstīm ir ļoti būtiska cīņā pret terorismu un organizēto noziedzību, kā uzsvērts Ārlietu padomes 2017. gada jūnija secinājumos par ES ārējo darbību terorisma apkarošanā⁴⁹ un attiecīgajās ES reģionālajās stratēģijās⁵⁰. Pirms 2017. gada 1. maijā stājās spēkā jaunā Eiropola regula⁵¹, Eiropols saskaņā ar savu iepriekšējo juridisko pamatu⁵² bija noslēdzis nolīgumus ar vairākām trešām valstīm, lai nodrošinātu sadarbības satvaru

⁴⁴ http://www.un.org/en/sc/ctc/docs/2015/SCR%202178_2014_EN.pdf.

⁴⁵ Direktīva 2017/541 (15.3.2017.).

⁴⁶ Tiesas atzinums 1/15 (26.7.2017.).

⁴⁷ COM(2017) 605 *final* (18.10.2017.).

⁴⁸ Direktīva 2016/681 (27.4.2016.).

⁴⁹ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10384-2017-INIT/lv/pdf>.

⁵⁰ Tās ietver arī pārskatīto Eiropas kaimiņattiecību politiku (JOIN(2015) 50 *final*, 18.11.2015.).

⁵¹ Regula 2016/794 (11.5.2016.).

⁵² Padomes Lēmums 2009/371/TI (6.4.2009.).

stratēģiskās un tehniskās informācijas apmaiņai. Dažos no šiem nolīgumiem bija arī paredzēta personas datu apmaiņas iespēja⁵³. Šie nolīgumi paliek spēkā.

Jaunajā **Eiropola regulā** kopš 2017. gada 1. maija ir paredzēti noteikumi par Eiropola ārējām attiecībām ar trešām valstīm, jo īpaši nosacījumi personas datu apmaiņai ar Savienības struktūrām, trešām valstīm un starptautiskajām organizācijām. Saskaņā ar Līgumu un minēto regulu Komisija ir atbildīga Savienības vārdā risināt sarunas ar trešām valstīm par starptautiskiem nolīgumiem par personas datu apmaiņu ar Eiropolu⁵⁴. Eiropols, ciktāl tas ir nepieciešams tā uzdevumu veikšanai, var izveidot un uzturēt sadarbības attiecības ar ārējiem partneriem, noslēdzot darba un administratīvās vienošanās, kurās nav atļauta personas datu apmaiņa.

Ņemot vērā Savienības operatīvās vajadzības attiecībā uz drošības sadarbību ar trešām valstīm un saskaņā ar Eiropola regulu, **Komisija līdz gada beigām nāks klajā ar ieteikumiem Padomei** dot atļauju sākt sarunas par nolīgumiem starp ES un Alžīriju, Ēģipti, Izraēlu, Jordāniju, Libānu, Maroku, Tunisiju un Turciju, lai sniegtu juridisko pamatu personas datu nosūtīšanai starp Eiropolu un šīm trešām valstīm⁵⁵. Šādi nolīgumi vēl vairāk stiprinās Eiropola spējas sadarboties ar šīm trešām valstīm nolūkā novērst un apkarot noziedzību, cīņa pret kuru ietilpst Eiropola mērķu darbības jomā.

VI. SECINĀJUMS

Šajā ziņojumā ir izklāstīts terorisma apkarošanas pasākumu kopums, kas vēl vairāk atbalstīs dalībvalstis to centienos novērst pašreizējos drošības apdraudējumus. Komisija mudina dalībvalstis un Padomi īstenot šos pasākumus prioritārā kārtā. Komisija turpinās informēt Eiropas Parlamentu un Padomi par panākto progresu.

Nākamais drošības savienības progresa ziņojums tiks sniegts 2017. gada decembrī, kurā galvenā uzmanība tiks veltīta ES informācijas sistēmu sadarbībai drošības, robežu un migrācijas pārvaldības jomā. Šajā sakarā Komisija atgādina, cik svarīgi ir gūt progresu attiecībā uz likumdošanas prioritātēm, kas saistītas ar šīm informācijas sistēmām.

⁵³ Nolīgumus, kuros atļauta personas datu apmaiņa, Eiropols ir noslēdzis ar šādām trešām valstīm: Albāniju, Austrāliju, Bosniju un Hercegovinu, Kanādu, Kolumbiju, bijušo Dienvidslāvijas Maķedonijas Republiku, Gruziju, Islandi, Lihtenšteinu, Moldovu, Monako, Melnkalni, Norvēģiju, Serbiju, Šveici, Ukrainu un Amerikas Savienotajām Valstīm. Eiropola valde bija atļāvusi sākt sarunas par nolīgumu starp Eiropolu un Izraēlu, taču šīs sarunas nebija pabeigtas brīdī, kad stājās spēkā jaunā Eiropola regula.

⁵⁴ Eiropola regulā arī paredzēts, ka, lai pārsūtītu personas datus starp Eiropolu un trešo valsti, Komisijai ir jāpieņem lēmums, kurā konstatēts, ka attiecīgā valsts nodrošina datu aizsardzības pienācīgu līmeni („lēmums par atbilstību”).

⁵⁵ Papildus nolīgumiem ar šīm trešām valstīm Komisija atgādina par stratēģisko satvaru lēmumiem par aizsardzības līmeņa pietiekamību, kā arī citiem datu nosūtīšanas instrumentiem un starptautiskās datu aizsardzības instrumentiem, kā izklāstīts Komisijas paziņojumā „Apmaiņa ar personas datiem un šo datu aizsardzība globalizētā pasaulē” (COM(2017) 7 *final* 10.1.2017.), kurā Komisija aicina trešās valstis pievienoties Eiropas Padomes Konvencijai Nr. 108 un tās papildu protokolam.